

at jeg er bleven noget misforstaaet. Jeg har med Hensyn dertil kun sagt, at jeg erkjendte, at ligesom Ministeren ifjor havde en Gaand, som hjalp ham med Anvendelsen af Bevillingen til Kursum for Lærere, Bæreeapparater og deslige, saaledes kunde han ogsaa nu trænge til Bistand ved Anvendelsen af det Beløb, som vi her give. Jeg vilde ønske, at de 80 — eller 100,000 Kr., som man nu her vil bevilge til fattige Elever, kunde blive uddelt gennem Ministeren ved denne Bistand. Jeg tror da, at det vilde blive efter mere almindelige Regler. Det er muligt, at man ikke bryder sig om at komme ind derpaa, men jeg nævner det blot. Jeg ønsker, at man skal give Ministeren en passende Bistand til Anvendelse af Bevillingen, men ikke til Tilsynet med Skolerne, som jeg tror bør staa fuldstændig frit, idet der kun for deres Virksomhed skal aflægges det offentlige Regnskab, som deres Virksomhed antyder gennem deres Forhold til hele Almenheden.

Talng: Jeg vil tale om Folkehøjskolerne. Da Finantsloven i forrige Samling var for, udtalte jeg, at jeg fandt det særdeles tarveligt, som hidtil var gjort for Folkehøjskolerne, navnlig naar jeg tog i Betragtning, at det var noget Danst, noget Nationalt, Noget, som Fremmede søgte at omplante paa deres Grund. Naar vi se historisk paa Sagen — jeg skal ikke komme dybt ind derpaa — saa se vi, at den første Folkehøjskole blev oprettet for Danst i Sønderjylland, og da var man med fra forskellige Sider i Folket for at reise denne Skole. Men senere hen var det ikke Folket, som støttede Højskolen, da var det egentlig kun Bondenmerne og Grundtvigianerne, som reiste Skoler her hjemme, og de Andre fra den anden Side gik derimod. Men lidt efter lidt arbejdede Skolerne sig frem. Jeg holder nu paa, at Tilsynet kan være meget godt, og at vi Alle trænge til Tilsyn. Men lad Tilsynet være lagt paa rette Sted. Lad Befolkningen udøve Tilsyn, lad Døren staa aaben for Enhver, fra et hvilken som helst Parti og for hvilken som helst Mand, Ministeren vil sende; men vi ville ikke have Tilsynsmænd fra Ministeriet, som kunne gjøre og ville gjøre Skade, hvis vi indføre en Methode, han ikke ynder, og hvis vi muligvis hylde en Politisk, som vedkommende Minister ikke hylde. Det har været mig paafaldende i de senere Aar, — det er en Kjendsgjerning, at det er saa — at der er enkelte Højskoleforstandere, som før være meget ivrige Venstremænd, men som, da et Højreministerium strammede Knuden for Provisoriet, ere blevne fuldtro Højremænd og have sagt: Vi ere ikke Venstremænd, og som have ligget paa Bår for at se, hvorledes de bedst kunne gjøre deres Hoser grønne for vedkommende Minister, ikke blot ved personlig at løbe ham paa Dørene i Ministeriet, men igjennem hans Udsendinge — det er blevet en

Anstødssten for Mange, den kunde de ikke taale. Jeg er ikke af den Mening, at Tilskudet til Højskolerne kan uddeles saaledes, at Alle blive tilfredse, men der maa ikke forekomme noget Saadant, at man kan pege bestemt paa en Mand og sige: den Mand skal straffes, fordi han har den eller den Methode, og den Mand skal straffes, fordi han vedkjender sig den eller den politiske Retning. Saadanne Ting maa ikke foreligge, men naar de foreligge, saa er det i sin Orden, at Thinget bliver gjort opmærksom derpaa for at tage under Overveielse, om det vil uddele Bevillingen paa den Maade eller ikke. Noget Andet er, at man muligvis ikke vil fravige det, fordi der sker Misbrug ved Uddelingen. Naar man har sagt, at de fattige smaa Skoler rundt omkring i Landet ikke kunde undvære denne Understøttelse, da er dette ganske rigtigt, og jeg er ganske enig i den Bigtighed, som Tilskudet har for de saakaldte smaa Skoler. Lærerne ved disse smaa Skoler kunne jo forresten være lige saa gode, ja maaske endog bedre end i de større Skoler, og det er derfor ikke af Hensyn hertil, men blot paa Grund af Tallet, at man kalder dem smaa Skoler. De smaa Skoler kunne saaledes egentlig godt være større end dem, som man kalder de større Skoler, men det bliver jo en anden Sag. Det, det kommer an paa, er blot, at de trængende Elever kunne yde fuld Betaling, saaledes at Skolerne ikke skulle sætte Noget til ved dem. Nu sætte de til ved dem, for ikke at tale om, at der er enkelte Skoler, hvor Forstanderen er saaledes stillet i økonomisk Henseende, at han bruger endog en større Sum til at hjælpe den med, end han selv faar af Ministeriet. Dette er vitterligt og ikke Noget, der sker i Krogene, naar de blot ikke skulle have Tab ved dem; men de Understøttelser, som der uddeles, skal jeg ikke tale om. Der er Amtier, hvor de sætte fattige Karle og Piger til en Slags Licitation. De sige til dem: Gaa hen til den og den Skole, der er en Forstander, han har gjort Bud, og han vil gjøre det 20 Kroner billigere. Jeg har set et Brev fra en Amtmand, hvori han skriver til en Pige, at hun skulde gaa hen til den og den Forstander, saa kunde hun faae det 15 eller 20 Rd. billigere. Jeg veed ikke, hvorvidt det er lovligt at gjøre saadanne Licitationer, som denne Amtmand har gjort; men hvis saa er, kunne de jo alle blive udbudne, der kunde maaske være andre, som kunde faae Lyst til at gjøre Bud. Jeg har fundet det meget betænkeligt, at noget Saadant kunde ske under den nuværende Kirkeminister; men som sagt, i de Lieder, vi leve i, navnlig de sidste Aar, er der slet saamange forunderlige Ting. Jeg vil kun eksempelvis regne, at, naar man ikke skal tabe Noget paa de trængende Elever, og, naar man altsaa skal regne rundelig for dem, saa bliver det 30—32 Kr. maanedlig for Kost og Vopæl. Den Beregning, som Dr. Steenstrup har stillet op — jeg